

Nuo Kipro iki Jungtinės Karalystės: lietuvių bendruomenes telkia pilietinio atsparumo forumai

Nuo pokalbių apie grįžimą namo iki konkrečių planų, kaip elgtis karo ar krizės akivaizdoje, – taip keičiasi pasaulio lietuvių susitikimų turinys. Spalį, minint diasporos mėnesį, Europos lietuvių bendruomenėse nuvilnijo pilietiškumo forumų banga. Į diskusijas apie pilietiškumą, Lietuvos nacionalinį saugumą, visuomenės atsparumą ir diasporos vaidmenį krizių metu susibūrė lietuviai nuo Kipro ir Italijos iki Jungtinės Karalystės. Forumų organizatoriai jau pastebi pokyčius ne tik bendruomenių viduje, bet ir ryšiuose su kitomis organizacijomis bei vietinėmis institucijomis ir žiniasklaida.

Justina Mikeliūnaitė | Pasauliolietuvis.lt

Diasporos pilietiškumo forumai – tai kelias nuo simbolinio domėjimosi Lietuva prie realaus įsitraukimo į visuotinę gynybą ir valstybės stiprinimą.

„Didžiausias pokytis, kurį pastebime, yra tai, kad vis daugiau kalbame vieni su kitais, o ne tik vieni apie kitus“, – pastebi Kipro lietuvių bendruomenės pirmininkė, Rūta Pečkytė, su bendraminčiais trečius metus Kipre rengianti

Pilietinio pasipriešinimo forumą. Pirmaisiais metais forumas daugiausia vienijo lietuvių ir ukrainiečių bendruomenes, o dabar virto vieta, kur susitinka skirtingos šalys, institucijos, ekspertai ir paprasti žmonės.

Įkvepiantis Kipro lietuvių bendruomenės pavyzdys, geopolitinė situacija ir Lietuvos institucijų dėmesys pilietinio atsparumo, pilietiškumo ir pilietinio pasipriešinimo temoms paskatino lietuvius įvairiose pasaulio šalyse suburti tautiečius, ekspertus ir įvairių organizacijų atstovus į diskusiją, kaip galime stiprinti pilietinį atsparumą ir ugdyti pilietiškumą, kad ir kur gyventume.

UKRCY
НОВИНИ УКРАЇНЦІВ НА КІПРІ
УКРАЇНСЬКЕ МЕДІА НА КІПРІ
• новини та події острова
• бренди й персоналії
• новини української громади
ДЛЯ БІЗНЕСУ ТА ОРГАНІЗАЦІЙ
• просування
• партнерство
• інформаційна підтримка
ukrcy.news@gmail.com
www.ukrcy.news
@uacyprus_info
@uacyprus
ukrainians_in_cyprus
CIVIL RESISTANCE FORUM
23 OCTOBER 2026 · NICOSIA
RUS · UKRAINE · LITHUANIA
the experiences of Cyprus,
uania, we aim to examine
sustaining support and
he long term, and the
diaspora communities,
OPEN DIALOGUE
SPEAKERS
RGANIZERS
PARTNERS
STRATEGY INTERNATIONAL
obrimy
SiFood
FRISKAS

BLUE YELLOW
1482

Forumo Kipre akimirkos | Viktorijos Juodakienės nuotr.

Nuo dialogo prie praktinio bendradarbiavimo

Visuomenės atsparumo ir pilietinio pasipriešinimo tema buvo viena pagrindinių temų ir lapkričio 8 d. Lietuvos Respublikos ambasadoje Londone vykusiame

Jungtinėje Karalystėje veikiančių Lietuvos diasporos organizacijų, bendruomenių, klubų lyderių, aktyvių narių, lituanistinių mokyklų vadovų ir lietuviškos žiniasklaidos atstovų suvažiavime. Kalbėta apie pilietinį pasirengimą, visuomenės atsparumą ir diasporos galimybes prisidėti prie pagalbos Lietuvai. Suvažiavime taip pat aptarta profesinių, verslo ir akademinių ryšių reikšmė Lietuvos pažangai bei Lietuvos kultūros sklaida Jungtinėje Karalystėje.

Siekiama, kad užsimezgęs dialogas virstų praktiniu bendradarbiavimu. PLB Pilietinio atsparumo komisijos pirmininkė Irma Petraitytė-Lukšienė forumuose, suvažiavimuose ir mokymuose skatina bendruomenes ir kitas organizacijas atlikti auditą ir įsivertinti turimas kompetencijas, žmogiškuosius bei materialinius išteklius ir ryšius, kad būtų aišku, kuo kiekvienas galėtų prisidėti prie bendro pasirengimo. Ji teigia, kad tokie susitikimai įneša aiškumo ir padeda ne tik apsibrėžti bendradarbiavimo gaires, bet ir geriau suprasti savo pačių turimą potencialą. Bendruomenės pažįsta savo žmones, įvairių sričių specialistai ir verslo organizacijos turi vertingų žinių ir įgūdžių, ryšių ir kitų išteklių. Iš anksto sutarti kontaktai, atsakomybės ir veiksmų derinimas su oficialiomis institucijomis padėtų šiuos išteklius panaudoti ten, kur jų labiausiai reikėtų.

„Siekiame, kad diasporos įsitraukimas į Lietuvos visuotinę gynybą būtų ne atsitiktinis, o nuoseklus ir organizuotas. Todėl svarbu ne tik skatinti iniciatyvas, bet ir kurti aiškius bendradarbiavimo mechanizmus – kad žmonės žinotų, į ką kreiptis, kokių veiksmų imtis ir kaip jų turimos žinios bei gebėjimai galėtų būti panaudoti. Mūsų atsakomybė – padėti norą prisidėti paversti konkrečia, suderinta veikla“, – suvažiavime Londone teigė Lietuvos Respublikos krašto apsaugos viceministras Tomas Mikelkevičius.

Susitikimai stiprina ne tik ryšius tarp organizacijų, bet ir vidinę motyvaciją

Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenė – viena seniausių ir aktyviausių lietuvių diasporos bendruomenių – kitais metais minės 80 metų sukaktį. Jungtinėje Karalystėje veikia bendruomenės skyriai, profesiniai ir verslo tinklai, telkiantys įvairių sričių specialistus ir palaikantys ryšius su Lietuva, tad nieko keisto, kad būtent šioje šalyje pastarąjį mėnesį vyko daugiausia pilietiškumui, pasipriešinimui ir atsparumui skirtų renginių.

Per spalio–lapkričio mėnesius vien Jungtinėje Karalystėje surengti keturi renginiai, subūrę lietuvių bendruomenių, švietimo organizacijų, profesionalų

klubų, Šaulių sąjungos, Lietuvos institucijų ir vietinių organizacijų atstovus.

Oksfordo Pilietiškumo forume spalio 10 d. diskutuota apie ryšio su Lietuva puoselėjimą, diasporos indėlį stiprinant valstybės saugumą ir teisinį sąmoningumą. Pranešėjų raginimas įsivertinti turimus išteklius tapo konkrečiu Oksfordo bendruomenės įsipareigojimu – pradėti bendruomenės auditą, padėsiantį geriau pažinti turimus išteklius ir stiprinti bendradarbiavimą su kitomis Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenėmis.

Oksfordo lietuvių bendruomenės pirmininkė Irma Banytė-Kelly džiaugėsi aktyviu dalyvių įsitraukimu ir pabrėžė, kad forumas – tai pradžia konkrečių veiksmų, padėsiančių atskleisti bendruomenės potencialą. Tarp jos narių yra teisininkų, politikos mokslus studijuojančių studentų ir žmonių, palaikančių ryšius su Jungtinės Karalystės politinėmis struktūromis.

Oksfordo Pilietiškumo forumas | Bendruomenės nuotr.

Oksfordo lietuvių bendruomenė įsikūrusi pačioje Oksfordo universiteto širdyje, viename svarbiausių pasaulio mokslo ir idėjų centrų. Čia sutelktos žinios, ryšiai ir kompetencijos, todėl šios bendruomenės vaidmuo stiprinant Lietuvos saugumą, pasak PLB Pilietinio atsparumo komisijos pirmininkės I. Petraitytės-Lukšienės, gali būti labai reikšmingas. O tokios iniciatyvos ir forumo formatas padeda ne tik susitikti skirtingų kompetencijų, profesijų ir organizacijų atstovams, bet ir stiprina vidinę motyvaciją. Štai Oksfordo universiteto lietuvių sąjungos prezidentė Greta Latvėnaitė teigė, kad forumas sustiprino jos motyvaciją dirbti Lietuvos labui ir paskatino rimčiau apgalvoti, kaip būtų galima padėti Lietuvai karo ar krizės atveju.

„Labiausiai džiugina tai, kad forumas neliko vienkartiniu renginiu. Jis paskatino mus konkrečiau pažvelgti į savo bendruomenės galimybes ir pradėti jas telkti. Ypač įsiminė PLB Pilietinio atsparumo komisijos pirmininkės I. Petraitytės-Lukšienės raginimas pirmiausia pažinti savo bendruomenę – įsivertinti turimus žmogiškuosius išteklius ir suprasti, kuo galime prisidėti prie bendro pasirengimo. Supratome, kad mūsų bendruomenės stiprybė yra ne vien tai, kiek mūsų susirenka į renginius, bet ir tai, kiek mes vieni apie kitus žinome, kiek pasitikime vieni kitais ir ar prireikus gebėtume veikti kartu.

Jau atpažinome žmonių, kurie prireikus galėtų prisidėti teisine pagalba, vertėjavimu, logistikos paslaugomis ar turimais ryšiais su Jungtinės Karalystės politikais ir institucijomis. Tai pirmieji žingsniai kuriant bendruomenės kompetencijų ir išteklių tinklą“, – renginio naudą apibendrina viena jo organizatorių I. Banytė-Kelly.

Po forumo Oksfordo lietuvių bendruomenė jau surengė bendrą renginį su ukrainiečių bendruomene, per kurį pasidalijo patirtimi, apsikeitė kontaktais ir

pradėjo megzti glaudesnius bendradarbiavimo ryšius. Pasak I. Banytės-Kelly, tai buvo ypač prasminga, nes renginio dalyviai galėjo ne tik kalbėti apie atsparumą teoriškai, bet ir mokytis iš žmonių, kuriems karo ir krizės iššūkiai yra labai artima patirtis.

I. Banytė-Kelly taip pat atkreipia dėmesį į iššūkius – į forumą susirinko daugiausia pilietiškai aktyvūs, Lietuvos aktualijomis besidomintys žmonės. Kol kas nepavyko pasiekti tos bendruomenės dalies, kuri mažiau domisi pilietinėmis temomis arba skeptiškai vertina saugumo grėsmes ir pagalbos Lietuvai svarbą. Tai dar kartą primena, kad pilietinio atsparumo stiprinimas yra ilgalaikis procesas. Svarbu ieškoti naujų bendravimo formų, kurti pasitikėjimą ir sudaryti erdvę atviram pokalbiui net tada, kai žmonių požiūriai skiriasi. Didžiausias forumo pasiekimas, pasak organizatorių, yra tai, kad nuo klausimo „Ką galėtume padaryti?“ pradėjome judėti prie klausimo „Ką jau galime padaryti kartu?“

Grįžimo į Lietuvą galimybes bei diasporos jaunimo vaidmenį ir atsakomybę valstybės gynyboje su Lietuvos Respublikos ambasados Londone atstovais – pirmąja sekretore Jovita Radžiūnaite-Kaleininkiene ir gynybos atašė Tadu Mockevičiumi – spalio 10–11 d. vykusiame kasmetiniame Jungtinės Karalystės lietuvių jaunimo sąjungos suvažiavime aptarė Jungtinės Karalystės lietuvių jaunimas.

Pasipriešinimas vyksta ne tik fronte

Kipro lietuvių bendruomenė atkreipia dėmesį, kad pasipriešinimas yra ilgas kelias, o ne vienas ryškus momentas. Tad ir šių metų Kipre spalio 23 d. organizuoto pilietinio pasipriešinimo forumo tema buvo „Ilga kova“ (*The Long Fight*).

„Kalbėjome apie tai, kaip išlaikyti solidarumą, tiesą ir pilietinį aktyvumą tada, kai tarptautinis dėmesys blėsta, o konflikto sprendimas atrodo tolimas. Forumo programa rodome, kad pasipriešinimas vyksta ne tik fronte. Jį palaiko paprasti žmonės, savanoriai, bendruomenės, žurnalistai ir kultūros darbuotojai, kurie metai iš metų daro savo darbą, net kai apie tai nebekalbama naujienose“, – pabrėžia viena iš forumo organizatorių R. Pečkytė.

Kipro lietuvių bendruomenės pirmininkė pasakoja, kad rengdami jau kasmetine tradicija tapusį forumą norėjo sukurti vietą, kur Kipre gyvenantys lietuviai, ukrainiečiai, kipriečiai ir kitų šalių atstovai galėtų atvirai pasikalbėti su

ekspertais, diplomatais ir vieni su kitais. Kasmet forumo pokalbiuose atsirado vis daugiau atvirumo, o diskusijos, klausimai iš salės ir pasikalbėjimai pertraukų metu tapo tokia pat svarbia forumo dalimi kaip ir pranešimai.

Forumo organizatoriai tikisi padėti Kipro visuomenei geriau suprasti, kad karas Ukrainoje liečia ir tuos, kurie gyvena toli nuo jos, ir kad ilgalaikė parama, informacinis atsparumas bei gebėjimas atpažinti dezinformaciją yra svarbūs visiems. O tarptautinėje erdvėje svarbu parodyti, kad net nedidelė diaspora gali sukurti platformą dialogui, sujungti institucijas, ekspertus ir pilietinę visuomenę bei pasidalyti patirtimi, kaip ginama ir išlaikoma laisvė.

Tvirtesnis bendradarbiavimas su vietos institucijomis

R. Pečkytė pastebi ir tai, kad bendradarbiavimas su vietos institucijomis, universitetu ir kitomis bendruomenėmis tampa tvirtesnis. Žmonės daugiau žino vieni apie kitus, lengviau kreipiasi pagalbos ar pasiūlo idėjų, o pokalbiai tęsiasi ir po forumo.

„Svarbiausia, kad forumas pamažu tampa nuolatine erdve, kurioje galima atvirai kalbėti ir sunkiomis temomis, klausytis kitokių nuomonių ir kartu ieškoti, kaip išlaikyti solidarumą bei paramą ilgą laiką“, – įsitikinusi Kipro lietuvė.

„Lietuvos saugumas nesibaigia ties valstybės sienomis. Užsienyje gyvenantys lietuviai gali prisidėti prie valstybės atsparumo savo profesinėmis žiniomis, ryšiais su vietos institucijomis, gebėjimu telkti žmones ir skleisti patikimą informaciją. Svarbu, kad šios galimybės būtų aiškios, o norintys prisidėti žinotų, kaip tai padaryti“, – sako viceministras T. Mikelkevičius. Jis pabrėžia, kad diasporos stiprybė yra jos žmonės – sukaupę įvairios profesinės patirties, turintys ryšių su vietos institucijomis, verslo ir visuomeninėmis organizacijomis. Šie gebėjimai gali būti svarbūs tiek kasdien stiprinant Lietuvos atsparumą, tiek susidūrus su krize – padedant skleisti patikimą informaciją, atremti dezinformaciją, telkti savanorius, koordinuoti pagalbą ar užmegzti reikalingus ryšius.

Taip pat informaciniam saugumui ir pilietiniam atsparumui buvo skirta svarbi programos dalis ir 10-ajame Italijos lietuvių bendruomenės suvažiavime rugsėjo pabaigoje.

Emigrantai gyvena dviejose informacinėse erdvėse

„Žmonės, išvykę iš Lietuvos, gyvena dviejose informacinėse erdvėse. Viena yra ta

vieta ir ta aplinka, kurioje jie gyvena, kita – ką jie gauna iš Lietuvos. Net būnant vienoje informacinėje erdvėje ir matant kasdien, kas vyksta, nelengva atsirinkti, kur yra tiesa, kur melas, kur dezinformacija, kur tam tikra manipuliacija. O būnant dviejose erdvėse tai gali dar labiau painioti. Kadangi mes gyvename informacinio triukšmo amžiuje, man atrodo labai prasminga kalbėti žmonėms, pasakoti iš praktikos, kaip viskas atrodo ir kaip dažnai neatsirenkame arba kaip mumis manipuliuojama“, – pabrėžia žurnalistė Daiva Žeimytė-Bilienė, Italijos lietuvių suvažiavime ne tik skaičiusi pranešimą apie dezinformaciją, bet ir pristačiusi savo kurtą dokumentinį filmą apie Valdą Adamkų „Prezidentas“.

Ne vieną užsienio lietuvių bendruomenę aplankiusi žurnalistė pasakoja, kad mintis, jog tokių mokymų diasporai reikia, jai kilo moderuojant kandidatų į Seimo narius Pasaulio lietuvių apygardoje debatus – ten teko išgirsti stebinančių ir manipuliatyvių naratyvų. D. Žeimytė-Bilienė atkreipia dėmesį, kad diasporos atsparumas turi būti dar didesnis negu Lietuvoje esančių žmonių. Krizės situacijose būtent užsienio lietuviams reikės priimti labai reikšmingus sprendimus, todėl atsparumas turi būti maksimaliai didelis.

„Mokymai yra apie rizikas, su kuriomis jau esame susidūrę ir ateityje dar galime susidurti. O filmas yra apie tai, kaip tos rizikos iš esmės atrodo mūsų istorijoje būtent per Prezidento Adamkaus perspektyvą, per jo matymą. Prezidentas savo pavyzdžiu rodo, kaip tose situacijose nepasimesti. Be to, jo patirtis kiekvienam gyvenančiam užsienyje lietuviui gali būti kaip motyvacija, kad vienas žmogus labai daug gali padaryti“, – sako D. Žeimytė-Bilienė.

Saugumo ir pilietinio atsparumo temą jubiliejiniame Italijos lietuvių suvažiavime savo pranešimais papildė Seimo narės Dalios Asanavičiūtės-Gružauskienės ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Pilietinio atsparumo komisijos pirmininkės Irmos Petraitytės-Lukšienės pranešimai apie diasporos įsitraukimą į valstybės gynybą.

Nebūtina grįžti, kad būtume pilietiški

Jungtinės Karalystės lietuvių žvilgsniai į Lietuvą krypo ir spalio 17-ąją Lidso lietuvių bendruomenės, mininčios 15 metų veiklos sukaktį, surengtame forume „Kryptis – Lietuva“. Asmeninėmis patirtimis dalijosi atlikėjas ir visuomenininkas Gabrielius Liaudanskas-Svaras, trenerė ir ultramaratonininkė Simona Liaudanskienė, iš Jungtinės Karalystės į Lietuvą sugrįžusi Eglė Skupienė ir buvusi Lidso lietuvių bendruomenės pirmininkė, taip pat sugrįžusi gyventi į Lietuvą, Jelena Masiukė.

Diskusijos dalyviai aptarė gyvenimo tarp dviejų šalių patirtis, lietuviškos tapatybės išsaugojimą, pilietiškumą ir bendruomeniškumą, dalijosi mintimis apie sugrįžimo į Lietuvą priežastis ir ryšio su gimtine išlaikymą gyvenant užsienyje. Forumas subūrė ne tik Lidso, bet ir kitų Jungtinės Karalystės lietuvių bendruomenių narius.

Pasak forumo organizatorės, Lidso lietuvių bendruomenės pirmininkės Rūtos Kisio, nors ir džiugu, kad vienam iš forumo pranešėjų paklausus, kiek iš susirinkusiųjų planuoja ateityje grįžti į Lietuvą, pakilo nemažai rankų, pagrindinė forumo žinia – kad išlaikyti ryšį su Lietuvą ir vieni su kitais, būti pilietiški ir bendruomeniški galime nepriklausomai nuo to, kur gyvename.

Lidso forumas „Kryptis – Lietuva“ | URM ir Lidso lietuvių bendruomenės nuotr.

Lietuvos ambasadoriaus Jungtinėje Karalystėje pavaduotoja Judita Juodgalvienė savo kalboje pažymėjo, kad kiekvienas sugrįžtantis į Lietuvą atsineša neįkainojamos tarptautinės patirties, naujų idėjų, platesnį pasaulio matymą, o ryšys su Tėvyne gali būti labai įvairus – sugrįžti galima ir savo žiniomis, profesine patirtimi, idėjomis, investicijomis, verslo ryšiais, akademiniu bendradarbiavimu ar pilietinėmis iniciatyvomis. Lietuvą stiprina ne tik tie, kurie gyvena jos teritorijoje, bet ir tie, kurie ją garsina pasaulyje, kuria ryšius, padeda verslui, mokslui, kultūrai ir perduoda jaunajai kartai lietuvišką tapatybę. Be to, forumai sujungia žmones, skatindami prasmingus pokalbius, ir įkvepia konkretiems veiksmams.

Oksfordo pilietiškumo forume Lietuvos ambasados Londone gynybos patarėja Rima Malakauskienė priminė, kad žodis „pilietis“ yra kilęs iš žodžio „pilis“, o pilis išlieka tik tada, kai ją saugo ir gina jos piliečiai. Tam ruošiamės ir mes, užsienyje gyvenantys Lietuvos piliečiai – dalyvaudami mokymuose, forumuose, pratybose ir darydami daug nematomų darbų. O forumai, suvažiavimai, susitikimai skatina įvairių bendruomenių, organizacijų ir institucijų tarpusavio pasitikėjimą, padeda veikti koordinuotai ir stiprina bendradarbiavimą bei įsipareigojimus savo šaliai.

Medijų rėmimo fondo (MRF) remiamas projektas „Pasaulio lietuvių informacinio atsparumo ir pilietinio pasirengimo didinimas: „Atspari diaspora – stipri Lietuva“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.